

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP.

X. évfolyam.

FIUME, péntek 1913. október 24.

242. szám.

Megjelenik naponta a délutáni órákban.
Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229)
Fiume, Gradinata del Sasso Bianco, 3. l. em.
Nyomda telefonszáma (lapzártá előtt) 400.

Felölös szerkesztő:
MURAI JENŐ.

Előfizetési ár helyben és vidéken:
Egész évre . . . . . 24 kor. | Negyedévre . . . . . 6 kor.
Félévre . . . . . 12 kor. | Egy hónapra . . . . . 2 kor.
Egyes szám ára Fiumében 6 fillér.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 60 fillér.

Nyomorgó milliomosnők.

Két dologgal vesződik az asszony a legtöbbet. A drágasággal, meg a cselédkérdéssel. Mind a kettő, — Isten bizony, — van olyan komoly kérdés, mint az, hogy bemegy-e az ellenzék a Házba, vagy nem megy be, sőt még annál is sokkal komolyabb, hogy ki fog ott szónokolni. Mert mind a két kérdés egzisztenciális és a kisemberek, a középosztály családjainak lét-, vagy nemlét kérdése.

A drágaság alapjaiban döngeti a középosztály háztartását. Az élelmiszerek, a lakás, a ruha árai szinte elviselhetetlenek és egészen bizonyos, hogy előbb-utóbb belepusztul, megromlik, lezüllik a középosztály.

Valósággal nemzeti veszedelem az, hogy ez az osztály ma már adósságaiból él s hogy nemsokára már adósságot sem fog tudni csinálni. Egyre összebb és összebb húzza igé nyeit, de még így sem tartható az állapota.

Éppen tegnap beszélte nekem egy tanár, hogy ő és családja hetenként csak kétszer eszik húst, de még mindig jobban él, mint másik kollegája. Hallatlan és szinte hihetetlen állapot ez, de sajnos igaz, s van még ennél szomorúbb is, mert a középosztálynak nem éppen a tanárok a legrosszabbul fizetett tagjai. Hogy az így táplálkozó, a folytonosan anyagi gondok között nyögő ilyen osztálytól lassan-lassan odaadó, értékes, rendes munkát sem lesz lehető megkövetelni, az természetes. És hogy az ilyen középosztály nem nagy kedvet fog érezni a házasságra, s a családalapításra, az is magától értetődő.

De nincs és nem is lehet köszönet az ilyen házasságokban, mert hogy a nyomorgó, elkecseregetett családok létesítése, a rosszul táplált és hiányosan nevelt gyermekek nem a köz, nem a társadalom érdekeit szolgálják, s hogy a nemzet szempontjából mind az nem kívánatos, az igazán nem szorul magyarázatra.

Az alsóbb néposztály helyzete, — persze — még lehetlenebb és nem kell nagy fantázia ahhoz, hogy mindenki elképzelhesse, hova vezet mindez? Mi várható gondoktól a földre sújtott, a napi megélhetésért küzdő, vergődő középosztálytól és a még nyomorúságosabb alsóbb osztályoktól? Mi más, mint teljes ambiciónékiültség, elkecseregettség, elégedetlenség. És miféle nemzet lesz az, amelynek ennyire betegek a lábai és a gerince!

Igen bugris dolog, — látván mindezeket a bajokat, — azt mondani: hát persze, segítsen a kormány!

Szent meggyőződésünk, hogy Magyar-

országon éppen azért nincs komoly ipar, kereskedelem, éppen azért olyan szerencsétlenek az állapotok, mert mindenki mindent a kormánytól vár. Az ipar állami szubvencióra spekulál, a kereskedelem állami kedvezmények nélkül lépni sem akar, minden üzlet az államkasszával keresi az érintkezési pontot és mindenki minden bajára csak egy orvosságot tud: az állami segítséget! Itt minden ember egy dologra született. Másutt vannak tehetséges kereskedők, leleményes iparosok, életképes vállalkozók, törekvő emberek, itt mindenkinek egy vágya van, mindenki egy pályára érez hajlandóságot: állami kegydíjat élvezni!

Segítsen a kormány, adjon az állam! Ennél többet senki nem tud. Ezt várják a nagy bankigazgatók, erre vár a leégett ember vagy a házából kiöntött árvizkárosult, a pap, a gyáros, a kereskedő. Itt mindenki úgy képzei az államot és a saját életét, hogy adva van ő és az államkassa. Ők ketten egymásnak született ellenségei, ő szemben ül az államkasszával, farkas szem néznek, ő ostromolja az államkasszát, az pedig állhatatosan bezárkózik előtte. Ő dühös, toporzékol, mert az államkassa nem nyílik meg előtte, vagy pedig boldog, megelégedett, mert ostroma sikerült. Ez nálunk az életél s másféle életpályák nem igen akadnak. A többi — amit az emberek itt napközben tesznek — a hivatalba, kereskedésbe járás, a műhely, a gyár vezetés — ez mind csak mellékfoglalkozás.

Miután pedig az államkassa éppen azokból akar megtömődni, akik őt kifosztani akarják, elképzelhetők és érthetők az itteni állapotok.

Ma olvastam először egy gyűlésről, a mely a drágaság ellen tartatott, s amely nem azzal végződött, hogy: irassék fel a kormányhoz a drágaság haladéktalan orvoslása végett!

Néhány lelkes, derék uriaszony ült össze Budapesten s azt határozták, hogy társadalmi itéren fogják a küzdelmet megindítani. Ez a helyes, ez az egyetlen helyes! Igenis, menjünk az utcára, ha a háziur nem enged a házbérből, ha a mészáros a hus árát ma — a marha — megint emeli, ha drágul a kenyér, a cipő, minden. Menjünk lármázni kiabálni, zajongani. Így teszik ezt Berlinben, Londonban is és mindig a nép, a közönség győz.

De egy kis baj van! Végignéztem ezeken a hölgyeknek rövid névsorát. S itt a baj!

Egyikük egy többszörös — szívesen elismerem, kedves, jótékony — milliomosnő. Palotái, fogata, automobilja, néhány inasa és sok-sok lakója van. A másik szintén milliomos nagykereskedő neje. Nagykereskedő, aki 40—50 százalékra dolgozik. A má-

sik megint háziur neje. És így tovább, a névsor öt szereplő hölgyének neve együtt legalább 9 milliót reprezentál. És ez a baj.

Jobban szeretnék ebben a névsorban munkásnőket, tanárnékat, hivatalnoknékat látni. Ezek talán mégis komolyabban veszejk majd a dolgot, mint a milliomosnők. Hat-hét ezer koronás gyűrűvel ékített kezecskével mégis csak bajos dolog a drágaságról tartott beszédhez gesztikulálni! És attól félek, hogy ebből az egész mozgalomból nem lesz egyéb, mint egy új egyesület, sok diszelnőkkel, elnökkel, taggal — csupa hájos, jól ápolt asszony — a címe pedig lesz ennek az egyesületnek: Milliomosok nejeinek a drágaság ellen küzdő egyesülete. Ilyen csakugyan nem volt még és egészen fashionable dolog lesz ide bejutni. A zsurok ugyanis banálisak már.

Természetesen igen megható beszédek lesznek ott a nyomozó drágaságról, a nyomorról, a szép, gazdag asszonyok egészen le-törve fognak egy-egy ilyen ülésről automobiljukon hazarobogni, de valami komoly nem lesz a dolog. Olyan lesz, mint amikor a bácskai urak nyolefogatásos, cigányzenés pezsgős vacsora után a szájukba dugják a drága havannát, s jóllakotán beülve a süpedő fotelekbe, sóhajtván mondják:

— A tatárjárás óta nem volt a mostanihoz fogható nyomorúság Magyarországon!

A magántisztviselők nyugdíja.

A magántisztviselők már másfél évtizede szakadatlanul sürgetik a kötelező állami nyugdíjbiztosítás előkészítésének megkezdését. Ezt az akciót újabban lényegesen előmozdította az a körülmény is, hogy Németország már évekket ezelőtt, Ausztria pedig két esztendő óta törvényesen szabályozta e nagy társadalmi osztály agkori és rokkantsági ellátásának kérdését. Legutóbb 1911-ben, Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter tárgyalta ebben a nagyfontosságú kérdésben a Magántisztviselők Országos Szövetségének vezetőivel, akiknek nyomatékos kérelmére hozzájárult azon előterjesztéshez, hogy az 1910. év végén tartott általános népszámlálás adatai fölhasználtassanak a magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak kötelező nyugdíjbiztosításához szükséges adatgyűjtés előmunkálataihoz. A miniszter nyomban intézkedett is, hogy az országos statisztikai hivatal munkaprogramjába ez a kiválóan jelentős kérdés beleillesztessék.

Most arról értesülünk, hogy az akkor

megkezdett akció, vagyis a kötelező nyugdíjbiztosítás előkészítésének ügye immár a megoldás útjára került. A m. kir. központi statisztikai hivatal ugyanis belefoglalta 1913. évi munkatervébe a magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak nyugdíjbiztosítására vonatkozó fölvetelt. A statisztikai hivatal e munkaterv tárgyában az országgyűlés elé jelentést terjesztett és ebből az érdekes jelentésből szó szerint közöljük azt a részt, amely a magántisztviselők és alkalmazottak osztályára vonatkozik.

„... Az érdekelt rétegeket — úgy mond a hivatal, — már régóta erősen foglalkoztatja a magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak állami vagy állami felügyelet alatt történő nyugdíjbiztosításának kérdése. A nyugdíjbiztosítás törvényhozási szabályozásának azonban nélkülözhetetlen előfeltétele a biztosításba esetleg bevonandó alkalmazottak foglalkozásbeli s egyéb élet-, valamint különösen biztosítási viszonyainak pontos statisztikai adatokon nyugvó ismerete. Részben tehát a nyugdíjbiztosítás társadalompolitikai és gazdasági hatásainak felderítése végett, még inkább azonban a biztosítás első — külföldi példákön indució — matematikai egyenletének figyelemmel kísérése céljából foglalta a statisztikai hivatal 1913. évi munkatervébe ezt az adatgyűjtést, mely tulajdonképen két részre oszlik: az adatgyűjtés első fele, a nyugdíjbiztosításba esetleg bevonandó alkalmazottakra, a második pedig a magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak számára már létesített nyugdíjintézményekre vonatkozik...”

A jelentés szerint az adatgyűjtés első része kiterjed egyrészt a kereskedelmi természetű munkálatokat végző kereskedelmi alkalmazottakra, másrészt a magántisztviselőkre, irodai alkalmazottakra, művezetők-re és gyakornokokra. Ezek közé tartoznak természetesen a részvénytársaságok és pénzintézetek, valamint az őstermeléssel kapcsolatos vállalatok és nem kincstári bányák tisztviselői is. A jelentéshez csatolt kérdőívek kitöltését akként tervezi a statisztikai hivatal, hogy a részvénytársaságok és vállalatok tisztviselői a számlalálapokat vállalataik útján kapják meg, míg a többi munkaadókkal a hivatal az iparhatóságok útján érintkezik. A kérdőívek kitöltése az alkalmazottak feladata, de az adatszolgáltatót a munkaadónak is támogatnia kell.

Az adatgyűjtéssel kapcsolatban a statisztikai hivatal fölvetelt készíti a már fennálló magánnyugdíjpénztárakról is, hogy megismerje azokat a viszonyokat, amelyek miatt az érdekelték állandóan és teljes jogosultsággal annyit panaszkodnak.

Ujdonságok.

Tájékoztató.

— A kir. kormányzó magánfeleket fogad: szerdán d. e. 10—12 óra között.

— A tengerészeti hatóság épületében levő m. kir. biológiai állomás és aquárium díjtalanul megtekinthető naponta d. e. 10-től 1 óráig és d. u. 3-tól 6-ig.

— A népkert (Giardino publico) nyitva van este 10 óráig.

— A temető naponta d. u. 6 óráig látogatható.

— ACunard magyar-amerikai vonal kivándorló gőzösei a kikötőben való időzésük alkalmából megtekinthetők a megérkezési és indulási napok kivételével reggeltől estig. Jegyek az Adria palota portásánál 60 fillé-

léért kaphatók.

— A tersattói Frangepán-vár naponta megtekinthető egy korona beléptidij ellenében. (Feljárt a susáki híddal szemben levő lépcsőn vagy kocsin a susáki Boulevard-on.)

— József főherceg diszkerije (a kormányzó palota mellett) megtekinthető a feleséges család távollétében hétköznapokon reggeltől estig. Vasárnap a kert zárva van. Beléptidij nincs.

— A Danubius-hajógyár telepe, a rizshántológvár, a papirgyár, kőolajfinomítógyár, a torpedógyár és a susáki Litorale konzervgyár csak az illető gyárvezetőségek speciális engedelmével tekinthetők meg.

— Az „Adriatica“ cognacgyár gyártelepe megtekinthető reggel 9 órától 12-ig és d. u. 3 órától 6-ig.

— A kivándorlási ház megtekintésére (Via Industria) a kir. kormányzóság ad kikötőjegyeket.

OROSZLÁNVADÁSZOK.

Rendes körülmények között az a derék nimród, aki a vasárnapi puskázást megújja és jámbor nyulak helyett fenevadakat akar löni, fölszedi a sátorfáját és vasútra, majd hajóra ül és ilyenformán csak hosszas viszontagságok után jut el oda, ahol a hatalmas mezőkön tigrisek és oroszlánok tanyáznak, hogy a bátor uraságoknak célpontul szolgáljanak. Így hát a nagyvárosi szépen kinyalt vadászok nem is igen jutnak abba a szerencsés helyzetbe, hogy vakmerőségükről, lövésükről bizonyosságot tegyenek s abba a kellemetlen helyzetbe kerüljenek, hogy özfark helyett tigris- vagy oroszlán-farkat tüzzenek a kalapjuk hátsó részére, jelenyéként diadalmas sikereiknek. Ugy látzik azonban, hogy a sors különös kegyéből egyes városok lakói mégis részesülnek abban a kitüntető szerencsében, hogy kegyetlen vadállatokra tüzeljenek, hogy a legvilkolt fenevadak fejére tegyék cipőik talpát és azután így fényképeztessék le magukat, meghódítva a hősök iránt esdülést érző hölgyek szívét. A sorsnak ilyen különös kegye érte a derék lipesei vadászokat, akik abba a nem mindenki helyzetbe kerültek, hogy igazi, eltagadhatatlan oroszlánvadászatokból vegyék ki részüket. Az állatsereglet ketrecéből kiszabadult vadállatok ugyanis, amint az meg volt írva, a maguk legyötört alkjótában és féltelmük teljességében szaladgáltak a város utcáin, anélkül azonban, hogy novemberben, állatban kárt tegyenek. Mikor erről a helyzetről a lipeseiek híreire nyomában felkapták fegyvereiket s a megszédített bős szörnyetegekre vetették magukat. Golyós és sörötes puskákkal, kisebb-nagyobb revolverekkel és flóbertpisztolyokkal indult meg az irtó hadjárat, amelynél véresebbet eddig német kráúka aligha jegyzett fel. És a rettenhetetlen nimródok az előlük örületes félelemmel menekülő oroszlánokra rohantak, hogy egyikbe-másikba száz-kétszáz golyót is röptessenek és azokat még akkor is lövöldözzék, amikor végleg kilehelték párájukat. Ez a lipesei oroszlánvadászat kétség-telenül hatalmas nyomokat hagy maga után és pedig annál inkább is, mert a vadászokon kívül a fotografusok is kivonultak és annyi oroszlaifölvéteit csináltak, amennyit eddig évszázadokon át sem produkáltak. Mindenki el lehet tehát készülni, hogy néhány nap múlva Lipéséből czerszámra indulnak ki az oroszlánvadászatot feltűntető képeslevező lapok, valamint megjelennek a filmek is, elképzelhetetlen büszkévé téve a lipeseieket, akik

esedős hátorságról, haláltmegvető vadászatokról tettek bizonyosságot, irigységet keltve minden más nagyvárosi nimródban.

— Hydroplánok a Quarnerón. Tegnap délután három órakor Lussinpiccolon és Cherson át két haditengerészeti hydroplán érkezett Abbaziába. Az egyik hydroplán ma reggel felszállt Abbaziában, körülrepülte a quarneroi öblöt s 9 óra tájban megjelent a fiumei kikötő felett. A fiumeiek előtt már jól ismert berregés igen sok ember figyelmét magára vonta s néhány pillanat múlva már benépesedtek az ablakok, az utcákon pedig összezsúrdultak az emberek nézték az Abbazia felé repülő kétfedeli gépmadárt. A két hydroplán gyakorlatozás céljából repült Abbaziába.

Mint Abbaziából jelentik az egyik repülőgép pilótája Huss sorhajóhadnagy, a másik gépet pedig Wozitsek és Petrics sorhajóhadnagyok kormányozták.

Az egyik vizirepülőgép ma délelőtt kevéssel 10 óra előtt visszarepült Pólába.

— Burney admirális átutazóban. Az Ungaro-Croata Salona gőzösen tegnap délután ideérkezett Burney angol admirális, a skutari-i nemzetközi flotta volt parancsnoka. Az admirális vonaton folytatta útját hazája felé.

— A város pénzkezelése. Wickenburg István gróf kormányzó ma délelőtt leiratot intézett Dardi Vazul városi tanácsvezetőhöz, melyben — a város vagyonkezelését felülvizsgáló bizottság jelentése alapján — felszólítja, hogy a városi pénzkezelés ügyrendjét december 20-ig felelősség terhe mellett okvetlenül változtassa meg.

Értesítette továbbá a tanácsvezetőt, hogy legközelebb a pénzügyminiszter egy kiküldöttje fog Fiuméba jönni, aki a városi fogyasztási adóhivatal újjászervezésére fog tanácsot adni, illetőleg javaslatot tenni a városnak erre a célra kiküldendő megbízottjainak.

— A városi tanítónők ügye. Szombati számunkban részletesen ismertettük a városi tanítónők ügyét. A város 5 évvel ezelőtt tudvalevőleg azt a lehetetlen határozatot hozta, hogy az a fiumei városi tanítónő, aki férjhez megy, elveszíti állását. Ez a tükös célszerű határozat mélyen bele vágott a tanítónők legszentebb jogaiba, csak természetesen tehát, hogy az érdekelték nem hagyták annyiban a dolgot, hanem beadványt intéztek a városhoz és azt kérték, hogy az intézkedést, melyet Paicuriich Mátyás indítványára hozott a város, helyezze hatályon kívül. A városnál azonban nagyon kártn bántak el a tanítónőkkel. Az iskolaiügyi bizottság kimondotta, hogy a határozat megszüntetésére semmi ok nincs és így az indítványt nem is terjeszték a rappresentanza elé. Az iskolaiügyi bizottság határozatában az volt a legfőbb indok, hogy a kérelmet nem írta alá valamennyi tanítónő s így — az ő okoskodása szerint — csak néhányan sérelmeztek az intézkedést. Erre aztán a tanítónők összessége Wickenburg István gróf kormány-

Steckenpferd liliumtejszappan

elérhetetlen hatású szepiök eltávolítására és nélkülözhetetlen szer arc és bőrápolásra, mit számtalan elismerőlevéllel bizonyíthatunk. Gyógytátekban, drogeriákban, Hintszer és fodrász üzletekben 80 fillérért kapható. Szintugy pártalan hatású női kézápolásra a Bergmann „Manera“ liliumkrémje, mely tubusokban 70 fillérért mindent kapható.

zohoz fordult, akiről joggal feltételezték, hogy nem fogja az emberi legszentebb jogokat ilyen lehetetlen módon korlátozni. A kormányzó ismert liberális felfogásához folyamodtak a családi tüzhelytől eltiltott tanítónők, akik erős érvekkel és megható módon igazolták, hogy a városnak mines joga a természet törvényeit megváltoztatni. Azt kérték tehát a kormányzótól, hogy kivételes felhatalmazása alapján, rappresentanzai hatáskörében helyezze hatályon kívül az 5 év előtti határozatot és engedje meg, hogy a város tanítónői is alapíthassanak családot. A kormányzó tegnap délután döntött az ügyben és — méltányolva a felhozott indokokat — a sérelmes határozatot hatályon kívül helyezte. A kormányzó okos és liberális határozata nemcsak az érdekeltek körében, hanem minden előrelátó embernél nagy megelégedést keltett, csak — amint ezt előre jeleztük — ott müfelháborodnak, ahol okkal, vagy ok nélkül, de mindenképen kiabálni szoktak.

— **Árverési hirdetés.** A fiumei állomás főnöksége ezennel közhírré teszi, hogy folyó hó 25-én délelőtt 9 órakor a 31. e. számú raktár helyiségben nyilvános árverés útján a következő áruk fognak eladatni: ásvány-kenőolaj, vas-pénzszekrény, könyv, üres ballon, üres hordó, cipőkenőes, naptár, használt ruha, butor, képkeret-léc, tinta, olaj, üzleti könyvek, dörzs-papíros, grafit, tégely, bor, deszka, faszén, rum és likőr.

— **Az Ineficienter budapesti cégbejegyzése.** Az Ineficienter tengerhajózási r. t. — mint ismeretes — legutóbbi közgyűlésén elhatározta, hogy székhelyét Budapestre teszi át. A budapesti cégbíróság most tudomásul vette az új cégjegyzést.

— **A kikötőből.** Okt. 23. Erkezett: Barletta olasz gőzös Velencéből, 40 zsák korpával és 10 tonna vegyes áruval.

Indult: Nagy Lajos magyar gőzös Bordeauxba, 750 tonna fával, 70 tonna rizsszel, 50 tonna cukorral, 170 hordó fakivonattal; Magyar magyar gőzös Tuniszba, 820 tonna fával; Styria osztrák gőzös Konstantinápolyba, 370 tonna cukorral, 60 tonna rizsszel, 100 tonna papírral és 120 láda üvegáruval; Kálmán Király magyar gőzös Marseillebe, 70 tonna fával, 70 tonna cukorral, 60 tonna babbal, 50 tonna parafinnal és 20 láda ásványvízzel.

— **A Canadian botrány.** A Canadian Pacific botránya egyre dagad. Mint Bécsből jelentik, legközelebbi napokban közös minisztertanács lesz, melynek ügyrendjében szerepel a Canadian Pacific-ügye is. A tanácskozás elé az a terv kerül, hogy bizottságot kell kiküldeni az ügy minden részleteinek megvizsgálására s hogy a jövő munkáját illetőleg magyar mintára Ausztriában is határrendőrséget kell felállítani, amely bizonyos vonatkozásokban a magyar határrendőrséggel kiegészítő munkát folytat.

A bécsi rendőrség tegnap megidézte az

„Austro-Anglo“ utazási iroda két tulajdonosát, Karger Ferenc volt főhadnagyot és Schindler Józsefet és ekkor kitűnt, hogy mind a kettő megszökött Bécsből. Ugy látszik, megtudták, hogy a kivándorlási vizsgálások miatt indított vizsgálat róluk is kompromittáló adatokat hozott napvilágra és nem akartak Altmann sorsára jutni. A rendőrség még a mai napon be fogja zárni az „Austro-Anglo“ irodáját. Az Universale jegyirodát már tegnap bezárták, ami annál nagyobb feltűnést kelt, mert az iroda tulajdonosa egy befolyásos keresztény-szociálista román képviselő, lovag Onciul Aurél. Az „Universale“ ellen már 1911-ben feljelentést tettek a bécsi kereskedelmi törvényszéknél, mely megállapította, hogy ez az iroda 1909-ben 22.000 kivándorlót szállított az „Uranium“ hajózási társaságnak Ausztria-Magyarországból.

A kereskedelmi törvényszék akkor áttette az ügyet az államügyészséghez. Itt azonban nem folytatták az eljárást, úgy látszik, éppen a befolyásos képviselőre való tekintettel. Általában csak most derült ki, hogy a rendőrség már régen tudott a kivándorlási jegyirodák visszaéléseiről, de a magas protektorok miatt nem indított eljárást. Az Universale irodájának közelében van egy szálloda, a Hotel Arco, aheva hetenként kétszer több száz emberből álló kivándorló csapat érkezett, de a rendőrség, noha látta ezeket a dolgokat, nem törődött veük.

— **Kitiltott bécsi élelapp.** A m. kir. belügyminiszter a Bécsben Die Muskete címen hetenként megjelenő élelaptól magyarellenes irányzata miatt a postai szállítás jogát a magyar szent korona országainak egész területére megvonta.

— **A kirakatablakok ellen.** A Haas Leopold cég üzletének egyik kirakatablakját tegnap este egy nagy erővel dobott kavics megrepszette. A cég bejelentette a dolgot a rendőrségnek.

— **Elgázolta a mozdony.** Meja vasúti állomáson tegnap súlyos szerencsétlenség történt. Polich Márián 13 éves fiút egy mozdony elütötte s összeroncsolta egyik lábát, amelyet amputálni kellett. A fiút vonaton Fiuméba hozták s beszállították a kórházba.

— **Patkányirtás.** Az Ungaro-Croata Ne haj gőzösén tegnap patkányirtást végeztek. A patkányirtás sikerrel járt, mert mintegy 40 patkányt pusztítottak el.

— **A péksegéd balesete.** Vidoni Ágost 19 éves péksegédre tegnap ráesett egy deszka, amely a jobb lábán súlyosan megsebesítette. Bevitték a kórházba.

— **Csalás a lopott bélyegzőkkel.** Florian Antal abbaziai kereskedőnél régebben alkalmazásban volt egy Kunte Ernő nevű 30 éves brassói fiatalember. Kunte két héttel ezelőtt elhagyta állását s a torpedógyárba ment dolgozni. Ott azonban nem érezte magát jól s ezért a minap elhatározta, hogy régi főnökénél visszavételét fogja kérni. El is ment

volt főnöke irodájába, ahol abban a pillanatban senkit sem talált s ezt arra használta fel, hogy elloptott két bélyegzőt s elsietett. Másnap nagyobb mennyiségű bádogot és ölmot rendelt a bélyegzők segítségével a fiumei Greinitz-cégnél. A cég szállította is az árut, amelyen azután Kunte tul adott. Greinitzék később különösnek találták a bélyegző alatti aláírást s telefonáltak a Florián-céghez, amely kérdésekre azt válaszolta, hogy semmit sem rendelt. A Greinitz-cég feljelentést tett a rendőrségen, amely letartóztatta a csalót.

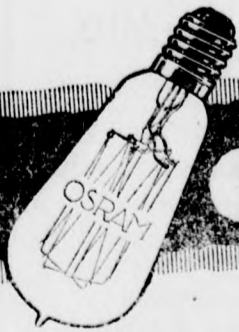
— **Mulatás közben.** Lukmann István pincér tegnap egy barátja és egy Nagy Anna nevű leány társaságában a via Castello egyik keresmájában tartózkodott. Hárman együtt 90 pohár sört ittak meg, amikor Lukmann távozás előtt órájára akart nézni, meglepetten vette észre, hogy eltűnt. Bejelentette a dolgot a rendőrségnek.

— **Lopás a moziban.** Gherbaz Mátyás torretai kereskedő tegnap a Parigi moziból kijövet érezte, hogy valaki babrál a mellén. Amikor kiint volt az utcán, ijedten konstataulta, hogy aranyórája és láncá eltűnt. A rendőrségre sietett, ahol bejelentette a lopást.

— **Kritikus és színész.** Zágrábból jelentik: Parmacevics István, a Pokret színházi tudósítója és Badalies István színész a napokban egy kávéházban egy kedvezőtlen kritika ügyéből kifolyólag összeszólalkoztak, melynek során a színész areütötte Parmacevicsot. A zágrábi újságíróegyesület a színház vezetőségétől elégtételt kért, mire Treszesees dr., az orsz. színház intendánsa levelet írt az egyesületnek, amelyben ugyan kijelenti, hogy a színház nem felelős tagjainak a színházon kívül elkövetett eselekményeiért, másrésztől azonban nem tűrheti a kritika szabadsága ellen irányuló ezen támadást és sajnálatát fejezi ki Badalies eljárása fölött. Együttal kijelenti, hogy azonnal az incidens után saját kezdeményezéséből vizsgálatot indított, melynek eredményét közölni fogja az újságíró egyesülettel. Badalies színházigazgató Parmacevicshez intézett levelében szintén sajnálatát fejezi ki az incidens fölött és elítéli Badalies eljárását. Tegnap este az újságíró egyesület ülést tartott, amelyen tudomásul vették az intendáns nyilatkozatát, ugyszintén azt a későbbi közlést, hogy Badaliesot megfelelően megbüntették. Másrésztől azonban nem fogadják el azt az álláspontot, hogy a színház nem felelős tagjainak a színházon kívül elkövetett eselekményeiért és nem elégszenek meg a két nyilatkozattal, mint elégtételekkel, minthogy Badalies az egyesület kívánsága szerint nem követte meg a sértettet. Mindezeknél fogva elhatározták, hogy egyelőre az országos színházzal megszakítják az érintkezést.

— **Corso mozi.** Ma esti új műsor: A festői Szicilia. Egy kételtű hulló. A megharapott kéz, dráma. A szerelmi üzenet, bohózat.

Osram dróflámpa

Előrejelten
75%-os árammegtakarítás
Ragyogó, fehér fényvel és

Valószínűleg OSRAM-dróflámpák kaphatók. Villamos műveknél, szerelőknél és minden szakmabeli üzletben. Magyarországi képviselő berendezett raktárral: Finger és Fia, Budapest VI., Hajós-utca 41. sz.

A szegénysorsu tüdőbetegekért. Ajtónkon megint zörgetni fognak halottak napja táján egy gyöngye virágszállal. Megszoktuk már, hogy évről-évre a szegény szenvedő tüdőbeteg embertársak megmentése érdekében az egész országban gyűjtés indul meg, amely szerencsés ihlettel a halottakra való kegyeletes emlékezés megható mementójával igyekszik megindítani a lelkeket és adakozásra készíteni a társadalmat. „Csak egy virágszállat!” hangzik a felhívás és a nemes missziót teljesítő egyesület, a tüdővész ellen küzdő József Kir. Herceg Szanatorium Egyesület nagyon szerényen nem is kíván mást, minthogy a temetőbe szánt koszorúk egy virágszállának értékét fordítsuk az élő haldoklók megmentési alapjára. Kérges szívűnek kell lennünk, ha elfordulunk ettől a kéréstől. Bár sok inség sujtja társadalmunkat, de azért nem zárkozhatunk el az irgalmasság cselekedetétől. Sőt éppen ilyen vészterhes, nehéz időkben szorulnak rá a gyöngék a fokozottabb istápolására. Mindenki, aki csak teheti járuljon tehát hozzá a maga fillérével a szegény tüdőbetegek megmentéséhez egy-egy fillér a gyűjtőtársolyban megsokasodva fontos védelmi eszközök, tüdőbeteggondozó intézetek, szanatoriumok alapja lehet. Éppen a József Kir. Herceg Szanatorium Egyesület e téren közismert, produktív tevékenységet fejt ki. Tüdőbeteggondozó intézeteit már ott látjuk az ország minden vidékén. Gyógyítóháza is már kettő van és sok ezren áldják az egyesület tevékenységét. A ki közvetlen adományokkal akar az egyesülethez fordulni, az az egyesület címére: Budapest, IV., Sütő utca 6. alá küldje a nemes célra szánt adományait.

x **Fogműterem.** Legújabb amerikai módszer. Modern higiénia. Szegényeknek d. e. 8-9-ig foghuzás ingyen. Novák Rudolf műfogspecialista. Fiume Corso 42. a Corso mozi fölött.

Kisasszony keresztelek

öt éves fiúhoz. Jelentkezés: Via Pomerio 7. szám, III. emelet, 9. ajtó.

ERDŐGYÖNGYE
BRUNNOLMENTES

Figyeljen a névre és kérjen mindig határozottan **Erdőgyöngyét.** Hasonnevi értéktelen utánzatok visszatünetesítandők!

Erdőgyöngyeművek. Moritz Löw.
Brünn-Hussowitz.

Velence
San Marco szálloda
(Campo S. Luca).

Modern berendezés. — Fürdők. — A génuai kiállításon dícsérő okmányokkal kiténtetve.

SZOBÁK 2 és fél LIRÁTÓL FELJEBB.

—o—

TŐZSDE.

	Okt. 22 zárlat	Mai árt. 1/4 óra
Budapesti Értéktőzsde.		
Magyar hitelrészvény	821.50	821.50
Oszt. hitelrészvény	624.25	621.50
4%-os koronajáradék	80.50	80.90
Oszt. magy. államvasút	692.50	694.50
Jelzálogbank	421.—	417.—
Leszámitelőbank	510.—	511.—
Hazai Bank	279.50	279.—
Magyar Bank és Keresk. P-T.	547.—	546.50
Rimamurányi	684.50	683.—
Salgótarjáni	748.—	749.50
Közuti Vasút	637.50	637.50
Városi Villamos	354.—	353.—
Adria	572.—	—
Déli Vasút	113.—	—
Magyar Cukoripar	2680.—	—
Rizsgyár	3775.—	—
Budapesti Gabonátőzsde. (50 kilogrammonként.)		
Búza októberre	—	—
Búza áprilisra	11.32	11.30
Rozs októberre	—	—
Rozs áprilisra	8.85	8.87
Zab októberre	—	—
Zab áprilisra	7.42	7.43
Tengeri májusra	6.27	6.29
Bécsi Értéktőzsde.		
Oszt. hitelrészvény	624.50	623.50
Magyar hitelrészvény	822.—	819.—
Oszt. magy. államvasút	692.50	691.75
Déli Vasút	—	110.75
Alpesi	841.50	834.—
Skoda	810.—	805.—
Oszt. koronajár.	80.65	—

Fiumei és trieszti értékek:

	Legutóbbi közt. számlák alapján.
Fiumei 4%-os kölesönkötv.	92.—
Banca Fiumana	650.—
Fiumei Kereskedelmi Bank	295.—
Fiumei Népbank	115.—
Litorale Bank és Takaréksz.	240.—
I. Horvát Takarékpénztár	6190.—
„Indeficenter” tengerhajóz.	250.—
Magyar-Horvát Gőzhajótárs.	1500.—
Magyar-Horvát Szabadhajózás	1125.—
Orient tengerhajózási társ.	1420.—
Alt. Forgalmi r. t. régi	1000.—
Magyar Új	1000.—
Magyar Új	202.—
Austro-Americana	287.—
Navigazione Libera Triest	625.—
Oszt. Lloyd	595.50
Stabilimento Tecnico	9800.—
Ampela Szeszpároló Rt.	420.—
I. Trieszti Rizsgyár	730.—
„Kerka” dalmát vízművek r. t.	432.—
Spalato Portland Cement	360.—
Assicurazioni Generali . . . . . Nap.	823.—
Riunione Adriatica	3695.—

Egy tisztességes

újságáruló rikkancsot

napi 2-3 korona biztos keresettel
délutáni foglalkozásra keres

A TENGERPART
kiadóhivatala.

A legajánlatosabb fiumei szállók:

„Deák” szálló

a Deák-korzón és dependance-a a

„Bonavia” szálló

Via Edm. De Amicis 4.

Mindegyik szállóban kitűnő konyha és
árnyas kertek. Fajborok és kőbá-
nyai polgári sör.

Tulajdonos
Ederer-Burger Gyula.

Távirat — Telefon.

A képviselőház összehívása.

BUDAPEST, okt. 23. Tisza István gróf tegnap erősen kifakadt az ellenzék eljárása ellen, amiért kifogásolja a Ház összehívásának módját, holott az teljesen megegyezik a Ház elnökségének az indítványára hívja össze a Házat. Erre ma ellenzéki oldalról azt felelik, hogy az nem meglepő, mert a mostani összehívásnál az elnökség az új házszabályokat fogja alkalmazni, míg ha az ellenzék indítványára történik az összehívás, akkor a régi házszabályokat kellett volna alkalmazni.

Ujabb vád Lukács ellen.

BUDAPEST, okt. 23. Az a vád merült fel újabban Lukács ellen, hogy a milliokat érő beocsini cementföldet átjuttatta az Ohrenstein és Melocco cementgyári cég örök birtokába. E földek, melyeken egész cement-hegyek vannak és a melynek anyagából készül a világhírű Portland és Román cement, a görög-keleti egyház tulajdona és jövedelmük a zárdaalapot illeti. Az Ohrenstein cég már évtizedek óta fárad azon, hogy e földek örök birtokába jusson, az eladáshoz azonban a zárdaalap, a szerb kongresszus hozzájárulása és a király jóváhagyása szükséges. Ohrensteinék még 1895-ben rábírták Telecsky Plátót, a zárdaalap gondnokát, hogy az évi 8000 koronáért bérben bírt, 30 kat. holdnyi földek eladása tekintetében indítványt tegyen a kongresszusnak. Brankovics pátriárkát is megnyerték e tervnek, de mert félő volt, hogy a kongresszus ebbe nem megy bele, csak a kongresszusi választmány elé vitte az ajánlatot, mely azt elfogadta. Brankovics vállalta magára a király jóváhagyásának elnyerését, ami állítólag sikerült is neki. Ennyire haladt a dolog Wekerle miniszterelnökségéig, Wekerle azonban az egész vásárt stornirozta, a király jóváhagyását pedig csak elvilegesnek mondotta. Midőn aztán Lukács lett miniszterelnök, Ohrensteinék ismét előhozakodtak tervükkel és Lukácsnak sikerült is az egész vásárt, különböző rendeletekkel, nyélbe ütni. A közbiztonság milliokat kaptak, de hogy a munkapárti kasszába is fizetett-e és mennyit, azt eddig megállapítani nem lehet.

Szenzációs bünteljelentés.

BUDAPEST, okt. 23. A Pesti Tükör szerkesztőségének tagjai *hitelezési csalás és hitlen kezelés* büntette miatt büntető feljelentést adtak be Kenéz-Kurländer Ede dr. a lap kiadója, Gyárfás Ferenc igazgatója, Sohrank Ferenc dr. és Bíró Lajos író, igazgatósági tagok ellen, azzal vádolva nevezetteket, hogy a lap jövedelmét csalárd módon eltulajdonították, a pénzt saját céljakra felhasználták és a munkatársak fizetését hónapok óta nem adták ki.

A feljelentés előadja, hogy a kiadóhivatal a bevételeket nem könyvelte el, a pauszlékat felvették, aztán zsebre vágták, miáltal a lap válságba jutott. A nyomdászámbla már horribilis összeget tesz ki, a szerkesztőségnek pedig 20.000 koronával tartoznak.

A manipulációra akkor jöttek rá, mikor az augusztus 31-én tartott közgyűlésén a felszámolás is szóba került. A szerkesztőség utána járt a dolognak és megtudta, hogy egy 40.000 koronás pauszlé, melyet a közgyűlés előtt néhány nappal vettek fel, mindegyikükönél volt. Megtudták, hogy Kenéz-Kurländer Ede a lap részvényeit az Érték-

Iparbanknál elzalogosította, a jövedelemből 60.000 koronát a feleségének biztosított, több pauszát szintén könyvelés nélkül tett el. Így a könyvek állandóan deficitet mutattak fel és senkinek sem fizettek.

A feljelentés folytán megindult nyomozás során a bankok mindenben megerősítették a feljelentés tartalmát. Elmondották, hogy a pauszákat már kiutalták, ezekért Gyárfás járt fel, akit a kapuban mindig Kenéz-Kurlaender várt, aki a pénzt átvette és eltette. Kiderült, hogy Biró Lajos ártatlan, mert már régen kilépett a társaságból, de ennek dacára is szerepeltették, hogy a tekintélyük nagyobb legyen. A feljelentés óriási szenzációt keltett a fővárosban.

Dispenzáció Ferenc Ferdinándnak.

PRÁGA, okt. 23. A „Cech“ jelenti hogy Ferenc Ferdinánd trónörökös főudvarmesterei hivatala a prágai érsekhez fordult föloldásért a pénteknap délután, hogy részvehessen Vilmos császár udvari ebédjén. Az érsek a dispenzációt megadta.

Átrepülés Magyarországon.

BECS, okt. 23. Blancourt francia aviatikus Párisból Konstantinápolyba szándékol, utjában Ausztria-Magyarországon át Belgrádba akart repülni. A belügyminisztérium ehhez az engedélyt nem adta meg. A francia nagykövet közbelépett mire megengedték, hogy Blancourt Budapesten felszállva, Bukarestbe repülhessen.

Ismét bányaszerencsétlenség.

DAWSON, okt. 23. Az itteni bányában újra omlás történt és 200 munkás van eleveleg eltemetve a bányában. Kiszabadításukon dolgoznak.

A címek ellen.

KOLOZSVÁR, okt. 23. Kolozsvár város törvényhatósági bizottsága tegnapi közgyűlésén tárgyalta Hajdumegyének a címek és kitüntetések ellen hozott határozatát. A közgyűlés a határozatot óriási többséggel magáévá tette és felir a képviselőházhoz a címek és rangok ellen.

Az asszonygyilkos káplán szimuláns.

BERLIN, okt. 23. Newyorkból táviratozzák: A törvényszéki elmeorvosok tegnapi nyújtották be írásos véleményüket a főtörvényszékhez. A megfigyelés arra az eredményre jutott, hogy Schmidt János káplán, aki megölte és feldarabolta Aamüller Annát, teljesen beszámítható. A gyilkos pap a törvényszéki orvostani intézetben elmevizsgálatot próbált szimulálni, de olyan együgyű volt e közben, hogy az orvosok kinevették és ő felhagyott a szimulálással. A főtárgyalás már a jövő hónap elején lesz.

Szaszonov Berlinben.

BERLIN, okt. 23. Szaszonov megbeszélése a birodalmi kancellárral csaknem három óra hosszat tartott. A két államférfi este az orosz nagykövetség ebédjén hosszabb ideig tárgyalt egymással. Szaszonov feltizenegyor utazott el. A bucsuzásnál megjelent a pályaudvaron az orosz nagykövet és Zimmermann külügyi államtitkár. Szaszonov az udvari váróteremben bucsuzott. Az államtitkár kijelentette, hogy Szaszonov lemondása vesztesége lett volna nemcsak Oroszországnak, hanem egész Európának.

A portugál zavargás.

PARIS, okt. 23. Ide érkezett jelentés szerint Lisszabon és Porto között megszakadt az összeköttetés. Az 5-ik huszárral

amely Viannában állomásozik, fellázadt. Egy századost megöltek.

LISSZABON, okt. 23. Az utcákat és tereket erős katonai őrzékek tartják megszállva. Még mindig történnek letartóztatások. Tekintélyes férfiakat, rendőrtisztviselőket, hivatalnokokat fogtak el, kikerült, hogy összeesküdtek a köztársaság ellen.

A braunschweigi trón.

KÖLN, okt. 23. A Kölnische Zeitung berlini jelentése szerint Ernő Agost cumberlandi hercegtől nem kérnek többet, mint amennyit már tett és trónralépése alkalmával megtett kijelentéseit ünnepélyesen megfogja ismételni. Hannoverről való formális lemondása nem fog megtörténni.

A Canadian-botrány.

INNSBRUCK, okt. 23. Tegnap 38 kivándorlót tartóztattak, több ügynököt elfogtak.

BREGENZ, okt. 23. Tizennyolc katonaköteles horvát legényt Lindauban letartóztattak.

KRAKO, okt. 23. Két rendőrtisztviselőt letartóztattak, mert összeköttetésben állottak a kivándorló társaságokkal.

Uj zsarolási módszer.

NEWYORK, okt. 23. Chicago és New York ismert milliomasai leveleket kaptak, melyeknek kibontásánál kellemetlen szag terjedt szét. A levelekben az állt, hogy aki olvassa, egy veszélyes betegség bacillusait tartalmazó port lehelt be, melynek következtében súlyos betegség fog rajta kiütni. Ez ellen csak úgy védekezhetik, ha meghozatja az ellenszert, mely 10.000 dollár ellenében kapható. A pénzt egy megjelölt helyre kellett volna tenni. A rendőrség megvizsgáltatta a pornemű anyagot és úgy találta, hogy az tényleg tifuszos bacillusokat tartalmazott, de a bacillusok már elhaltak, tehát nincs semmi veszély. A rendőrség nyomozást indított a levél íróinak kézrekerítése érdekében, de eddig még semmi nyomra sem akadt.

Szerb moratórium.

BELGRAD, okt. 23. A Pravda jelentése szerint a kereskedelmi minisztérium törvényjavaslatot akar beterjeszteni a szkupstina elé, amelyben ki akarják mondani, hogy a kormány a váltókra szóló moratóriumot január tizennegyedikéig meghosszabbítja.

A bolgár miniszterek püere.

SZOFIA, okt. 23. A „Balgária“ jelenti, hogy a főtörvényszékhez már megérkezett feljelentés Sawoff és Petroff volt miniszterek ellen. A feljelentés 591 tanúnak, köztük sok politikusnak kihallgatását kéri.

Kivonulás Albániából.

BELGRAD, okt. 23. Az Albániában lévő szerb csapatok parancsnoka szigorú utasítást kapott a kormánytól, hogy a csapatokat legkésőbb szombatig vigye a szerb határra. A megszállott pozíciók kiürítése, bár sok nehézségbe ütközik, mégis gyorsan halad.

BELGRAD, okt. 23. A Piemont című katonai lap azt írja, hogy a szerb katonatisztek nem akarnak engedelmessé válni az Albániából való kivonulást elrendelő parancsnak. Más oldalról érkezett hírek szerint a kivonulás már folyamatban van és pénteken befejezéséhez jut.

Szerbia kívánsága.

PARIS, okt. 23. A Temps belgrádi levelezője arról értesül, hogy a szerb kormány garanciákat kér a monarkiától arra nézve, hogy az albánok többé nem lépik át a szerb határt. Szerbia a következő javaslatot akarja tenni: 1. Ausztria-Magyarország adjon egy biztosító szerződést; 2. A szerb-albán határon állítsanak fel egy nemzetközi katonai kordont.

Berchtold pálfordulása?!

LONDON, okt. 23. A Daily Telegraph bécsi tudósítója szerint a szerb konfliktus elmérgesedése váratlanul és hirtelen jött a kölesönös szimpátiák emlegetése után. Mikor Pases Béesben járt Berchtoldnál, kifejtette, hogy a szerb kormány respektálni akarja az Európa által megállapított határvonalakat, de a kormány munkáját nagyon megkönnyítené, ha bizonyos pontokon stratégiai jelentőségű változtatások történhetnének. Berchtold ekkor nem utasította el me-reven, kifejezetten, sőt azt mondta, hogy a monarchia határbizottsági képviselőjét utasítani fogja, igyekezzék megfelelő egyezkedésre bírni a határtörzsek vezető embereit. Ezért fordult egy-két héttel ezelőtt olyan barátságosra a két állam érintkezésének hangja. A múlt hétfőn aztán hirtelen azt a megbízást kapta a belgrádi osztrák-magyar ügyvivő, hogy követelje a szerb csapatoknak albán területről való elvonulását. A konfliktus egyébként — ha Szerbia makedonskodása miatt kitört volna — nem a monarchia és a szerbek között tört volna ki, hanem a hármasszövetség és az ántánt között, mert Ausztria-Magyarország nem dolgozhatott volna izoláltan, mint ahogy a skutari kérdésben sem tett egyetlen lépést Európával való megegyezés nélkül.

Nikita örül.

CETTINJE, okt. 23. Miklós király egy előkelő személyiség előtt örömét fejezte ki azon, hogy a monarchia és Szerbia konfliktusa minden nagyobb baj nélkül ért véget. Montenegró erősen érzi a béke szükségét, — mondta a király — mert a csaknem egy évig tartó háború nagyon megviselte az országot. Gazdasági és kulturális fejlődés szempontjából föltétlenül kell a béke. Miklós király konstataulta, hogy Montenegró az albán fölkelés leverésénél vigyázott arra, nehogy az albán határokat megsértse. Fontos, hogy az albán trónkérdést minél előbb elintézzék. A monarchiával a legjobb viszonyt óhajtja Montenegró.

Szerbia és Bulgária.

SZOFIA, okt. 23. A bolgár kormány, az orosz követ közvetítésével, panaszt emelt Benjerditzának a szerbek által történt megsértése miatt. Követeli, hogy a szerbek haladéktalanul vonuljanak ki a bolgár területről és a jövőben hasonló esetek ne forduljanak elő.

Ruha teszi az embert!

Elegáns rubákat a legfinomabb kivitelben, mérték szerint valódi angol és francia posztóból, divatos szabás szerint jutányosan készít, valamint javításokat és vasalásokat pontosan eszközöl:

Turman József

ELSŐRANGU FÉRFISZABÓ ÜZLET

Abbazia, Reichstrasse, Villa Habsburg.

IDEGENFORGALOM

(Mouvement d'étrangers)

— Felmondtak az abbáziai játékbank alkalmazottainak. A P. N. értesülése szerint az abbáziai játékbank Tomasics igazgatósági tag utján felmondott valamennyi alkalmazottjának. A külföldi, illetve legnagyobb részben francia származású krupierek azonnal megkapták végkielégítésüket és már elutaztak Abbáziából. Néhányan azonban még ott maradtak, mert bizakodnak, hogy az osztrák kormány visszavonja rendeletét. Sarkadi Adolfnak, a Casino des Étrangers detektívjének szintén felmondtak, de azt tanácsolták neki, hogy ne költözzék el Abbáziából, hanem egy ideig még maradjon ott.

ABBAZIA

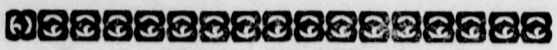
tegnap érkezett fürdővendégei:

(Hótes arrivés hier:)

Stern Ede Budapest	Quarnero
Strausz Emil Budapest	Quarnero
Orszay Róza Budapest	Quarnero
Schwarz Imre Budapest	Palace
Fresenius dr. Frankfurt	Palace
Chef dr. Frankfurt	Palace
Vaya Lajos Debrecen	Palace
Bielek Gusztáv Wien	Abbazia
Best Naalie Wien	Abbazia
Reichmeister Teréz Berlin	Grand H.
Salata Fermado Parenzo	Grand H.
Zitta Ludwig Wien	Grand H.
Weul Franz dr. Trieszt	Grand H.
Hanke Richárd Wien	Grand H.
Doberlat M. Laibach	Grand H.
Deuse A. Wien	Lokey
Wocrasek Lajosné Erzsébetfalva	Lokey
Ozora Martin Budapest	Habsburg
Jende Alfréd Lodz	Westphal
Ehrenzheic Manfred Wien	Louise
Karz Hermine Lemberg	Louise
Jellinek Ede Szatmár	Gutenberg
Rakly István Debrecen	Securanst.
Kowalovszky József Pozsony	Securanst.
Jenata Georg Eperjes	Securanst.
Auspitz Árpád Budapest	Austria
Küchler Sándorné Zenta	Schanzer
Müller G. Philadelphia	Hammer
Lefkovits Lajos Budapest	Georg
Tamás Agnes Budapest	Georg
Kolber Marianne Wien	Liburnia
Kozma Viktor Budapest	Jolanda
Schunk Ludwig Badgastein	Slatina
Sternhell Franziska Stniaslau	Herkules
Gottesmann Sali Drohobyc	Herkules
Tresenius dr. Frankfurt	Stefanie
Ohlf Wilhelm Frankfurt	Stefanie
Zeschau Derol Dresda	Stefanie
Zimmer Wilhelm Loewenberg	Stefanie
Vongraf Henny Wien	Quitta
Biro Zoltán Budapest	Vidakovits
Kristoffi Jolán Budapest	Vidakovits
Fischer Gizella Budapest	Márkus
Sailer Leopold Ausbach	Mascagni
Wesel József Pozsony	Stern
Paulin Denzis Trieszt	Istria
Slevogt Mór München	Bristol
Ziamba Casimir Vitkovits	Bristol
Vagaaj Anton dr. Arieszt	Posthorn
Hutter Johann Gottsche	Posthorn
Axmann Adolf Wien	Posthorn
Grabonia Giorgio Trieszt	Posthorn
Rosenfeld Paul Dramburg	Wienerheim
Nyeviczkey Antal dr. Budapest	Wienerh.
Szyminszki Marie Dramburg	Wienerheim
Petri Ottó Budapest	Gánán
Schöpner Emil Prága	Plesch
Adler Emma Wien	Schlosser
Kemény János Debrecen	Jacie
Heckenberger Konrád dr. Olaszi	Jacie
Kobay Kálmán Debrecen	Jacie
Steinbach Margit Pécs	Pecs

Budapesti nagykereskedés azonnali belépésre keres fiatal keresztény perfect olasz —magyar vagy olasz—német levelezőt.

Ki a könyvelésben jártas előnyben részesül. Ajánlatokat a fizetési igény megjelölésével „Állandó állás 200” jellegre a kiadóhivatalba kérek.

APOLLO-SZINHÁZ.

Via Aless. Volta 6. Igazgató Troppauer H.

Október 16-tól 31-ig

Nagyszabású családi műsor.

Minden szám egy sláger

Kezdődik fél 9 órakor.

MINELLI CSALÁD

akrobaták

Korb Paula

szubrett

Claire Genée

előadó művésznő

QUADRATUS

zene-clown

Coca Mignon

táncosnő.

Neményi Nusi

magyar énekesnő.

AZORA-TRIO

Gisi Walter

dalénekesnő

Trante Warnoff

énekesnő.

FRANZ AMON

kómikus

MOZGÓ FÉNYKÉP.

Előadás után kabaré szabad bemenettel.

Minden vásár- és ünnepnap délután 4 órakor családi előadás. Bemenet 40 fillér, rezervált hely 70 fillér, páholy 1 korona.

DR. MAHLER

SANATORIUMA, ABBAZIA

üdülők részére

Ideális nyári tartózkodás. Teljes penzió 10 koronától kezdve. Nagy árnyas park.

Szénsavas és tengeri fürdők, hidegvizgyógyintézet, hízaló és étrendi kurák. Egész éven át nyitva.

Tengeri fürdő Lusinpiccolo Cigale Strand-Hotel és Bellevue penzió - Cigale -

Minden kényelmet biztosító elsőrangú családi otthon. Magyar ház. Prospectus.

Van szerencsém a tisztelt zenebarátokat értesíteni, hogy

„Zenetörténeti és Zeneesztétikai Előadásaim“

második ciklusát, olasz nyelven, f. év november 3-án este fél 7 órakor kezdem meg a városi polgári-leányiskola (Via Edmondo de Amicis 1. sz.) második emeleti termében. A következő előadások ugyanott, ugyancsak hétfő este fél 7 órakor fognak megtartani. Beiratkozások: Via Neozianta 4. III. emeleti lakásomon eszközöltetnek.

Dr. ALBERTONI AZZO
zenetanár.

Figlio di Haggi Giorgio Aidinyan

Trieszt (Via della Cassa di Risparmio 6 Telefon sz. 15-87. Fiöküzlet Fiume Piazza del Commercio 6. Tel. 9-31.

Ertesíti m. t. vevőit s a n. é. közönséget, hogy kedvező alkalom folytán nagy mennyiségű

remek török és perzsa szőnyeget

vásárolt be.

Ezen szőnyegek elsőrendű minőségük dacára is

olcsón kerülnek eladásra.

A cég minden eladott darabért garanciát vállal.

KÖZGAZDASÁG.

—o—

Kivitelünk és az amerikai vámtarifája. Az Egyesült-Államok új vámtarifája, mint arról annak idején megemlékeztünk, e hó elején lépett életbe s természetes, hogy minden exportállamban erősen tanulmányozzák azokat a határozatokat, amelyek a kivitel fejlesztését fokozni alkalmasak. Nálunk sajnos, egyetlen érdekképviselőnek se jutott eszébe, hogy megfelelő kivonatokat készítsen az új vámtarifából arra a célra, hogy akár tagjait, akár a közönséget e nagy fontosságú fogyasztópiacon beállott változásokról kellően tájékoztassa. Ilyenformán mi szintén incidentálisan térhetünk rá e fontos ügyre s ezuttal nagy vonásokban akarjuk vázolni az új vámok fontosabb rendelkezéseit, természetesen legelső sorban azokat, amelyek kivitelünket közelről érintik. Az új amerikai vámtarifának egyik jellemző vonása, hogy az élelmicikkek mint termények, liszt, marha és cukor ezentúl vámmentesen vihetők be. A cukornál mindössze az a korlátozás van, hogy a vámmentesség csak 1916. május 1-én lép életbe s addig igen mérsékelt vámokat fognak kivetni. A nyersanyagok szintén vámmentesek lesznek, bár az agráriusok a gyapjувámok fentartása érdekében nagy erőfeszítéseket tettek. A félgyártmányok részint vámmentesek, részint pedig lényegesen mérsékelt vámokkal lesznek terhelve. Így a vasvámokat eredetileg általában véve 50%-kal csökkentették, míg a szenátus még tovább ment és nyersvasra, acélra, csövekre teljesen megszüntette a vámot, míg a rudvasra 5%, lemezre és drótra 12. illetve 15%-os vámot állapított meg. Csökkentették azonban meglehetősen széles keretben a készgyártmányok vámjait is különösen azon iparágaknál, amelyek fontos szükségleti cikkeket állítanak elő, de az eddigi vámok nagy nyereséget biztosítottak a trösztöknek s így az árak megállapítása indokolatlan volt. A minket érdeklő fontosabb vámtételek közül megemlítjük, hogy a lenvászon vámját 35 és 40%-ról 30 és 35%-ra, a gyapot és gyapjúárak vámját 40-ről 35, illetve 25%-ra csökkentették. Mérsékelték továbbá a vámokat babnál 40-ről 25 centre bushelenként, a rizs vámját felére szállították le, papírneműek vámmentesek lesznek, míg diszített üvegárak 60-ról 45%-ra, diszített porcellánárak 60-ról 55%-ra, zománccsüveg 40-ről 25%-ra, hajlított fabutor 35-ről 15%-ra és a hangszerek vámja 45%-ról 35%-ra csökkent. Változatlan maradt a komló a sör, ásványvíz, kötött áruk és a magnezit vámja.

—o—

Az Osztrák-Lloyd októberi menetrendje. Földközi tengeri szolgálat: A thesszáliai A és B vonalak hajói, amelyek minden pénteken indulnak Triesztből, hetenként — felváltva rakodnak Fiumében körülbelül egy héttel a Triesztből való elindulás előtt a menetrendben előírt összes kikötők részére.

A görög-levantei A és B vonalak hajói, amelyek minden vasárnapon indulnak Triesztből, hetenként felváltva rakodnak Fiumében, egy héttel a Triesztből való elindulás előtt a menetrendben előírt összes kikötők részére.

A szíriai A és B vonalak hajói, amelyek minden vasárnapon indulnak Triesztből, hetenként felváltva rakodnak Fiumében, egy héttel a Triesztből való elindulás előtt, a menetrendben előírt összes kikötők részére.

Oceánszolgálat: A kalkuttai vo-

nal hajói, amelyek minden hónap 5-én és 20-án indulnak Triesztből, Fiumében 10 nappal az elindulás előtt rakodnak a menetrendben előírt összes kikötők részére.

A kobei vonal hajói, amelyek minden hónap 10-én indulnak el Triesztből, Fiumében a megelőző hónap utolsó 10 napján s nappal meghosszabbítatik.

Földközi tengeri szolgálat: A görög levantei A vonal hajói a következő kikötők részére rakodnak:

Korfu, Patrasz, Zante, Calamata, Pireusz, Sira, Vathy, Scio, Cesmé, Szmirna, Metelino, Dardanelli, Konstantinápoly, Haidar-Pascha, Ineboli, Samsun, Kerassonda, Batum.

Görög levantei B vonal: Korfu, Patrasz, Argosztoli, Calamata, Cerigo, Pireusz, Sira Vathy, Scio, Cesmé, Szmirna, Metelino, Dardanelli, Gllipoli, Konstantinápoly, Ineboli, Samsun, Kerassonda, Trebisonda, Bizah és rakodnak a menetrendben előírt összes kikötők részére, szükség esetén a rakodási idő Trebisonda, Bizah és Batum.

Thesszáliai A vonal: Valona, Santi Quaranta, Canea, Rettimo, Kréta, Pireusz, Volo, Szaloniki, Cavalla, Dedeagacs, Dardanelli, Konstantinápoly, Burgas, Kostanza, Odessza.

Thesszáliai B vonal: Valona, Santi Quaranta, Canea, Rettimo, Kréta, Pireusz, Volo, Szaloniki, Cavalla, Lagos, Dedeagacs, Dardanelli, Konstantinápoly, Odessza és Nicolajeff.

Sorjai A vonal: Alexandria, Port-Said, Jaffa, Caifa, Beiruth, Tripolisz, Aleszandretta, Mersina, Larnaca és visszatéréskor Limasol.

Sorjai B vonal: Alexandria, Port-Said, Jaffa, Caifa, Beiruth, Tripolisz, Limasol, Larnaca és Mersina, visszatéréskor Aleszandretta.

Oceánszolgálat: Trieszt—Calcutta-i vonal. Port-Said, Suez, Port-Sudan, Djibouti, Aden, Karachi, Colombo, Madras, Rangoon és Calcutta.

Trieszt—kobei vonal: Port-Said, Suez, Aden, Karachi, Bombay, Colombo, Penang, Singapore, Hongkong, Shangai, Jokohama, Kobe és visszatéréskor Moji.

—o—

De La Ville

SZALLODA ÉS KÁVÉHÁZ
FIUME, DEÁK-KORZÓ.

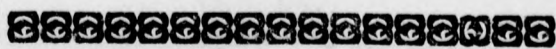
50 szoba

— A magyarság találkozó helye. —

Kifünő kavéházi italok és ételek. Bel- és külföldi lapok.

Estéknént **BARCZA JENŐ** hírneves cigányzenekara hangversenyez.

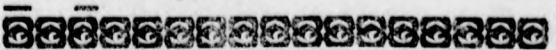
Tulajdonos: BUDAI KÁROLY.

Több különálló

két és három szobás

lakás a szükséges mellékhelyiségekkel kiadó. Ertekezni lehet a Fiumei Építő Részv. Társ. irodájában Via Clotilde 4 I. vagy az Építő Részv. Társ. telepén Via Valscurignén.

FIUME

csak CORSO 11.

A téli idényre

ajánljuk óriási választékú szőnyegeinket és függőnyeinket.

Zsinegfutók, azelőtt 2.- kor.
most 80 fill.Tapestry gyapjufutók azelőtt
5.- kor. most 2.50 kor.Velour gyapjufutók azelőtt 8.-
kor. most 4.50 kor.Függönyök mosható
vászonból 7 kor.-tól.
feljebb.Axminster szalonszőnyegek 200-300 nagyság,
drbja 37 kor.Tapestry ágyelők gyapjuból
drbja 2.70 kor.Nagy választék Argaman,
Axminster, Velour és Tapestry
szalonszőnyegekben.

Tisztelettel

Weiss M.

Csak CORSO 11.

FIUME

Serazanetti Ágoston

okleveles zenetanár, a fiumei városi zeneiskola igazgatója újból megkezdette magánórak adását hegedű- és zongora-tanításban.

Ertekezni lehet a Hromatka-féle könyvkereskedésben (Corso; telefon 10-91).

MERCEDES

Az autók királya!

== Bárdi r. t. ==

Budapest VI Lehel-utca 25 sz.

Városi üzlet: V. Mária Valeria u. 1.

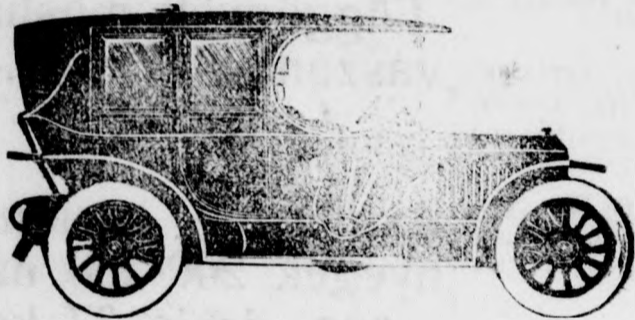
Dunántuli fiók: **GYŐR.**

Kalpić Antal

hentes, via Mercato. Telefonszam 10-58.
Fióküzlet a Calle Canapini.

Naponta friss krajnai kolbász, szalámi, tormás kolbász, szaládé, véreskolbász és sütnivaló kolbász.

Kereskedőknek, vendéglőtulajdonosoknak nagy árendemény.

Blažek K. és Társa

autogarage és javító műhely

Via Ciotta 5-7 - FIUME - Telef. 858 és 16-73
Automobilok, motocyklok, kerékpárok és minden hávozaló kellék eladása.

Magyar-Horvát tengeri Gözhajózási R.-T., Fiume

Fiuméből Dalmáciába és Olaszországba.

A turisták által elismert legrövidebb és legkényelmesebb összeköttetés.

Fiume-Dalmácia: naponta hajóindulás ezek közül hetenként 4 gyorsjárat Fiuméből, Zara, Spalato, Curzola, Gravosa (Ragusa), Castelnuovo és Cattaróba. Az utazás tartama Gravosáig csak 20 óra. Cattaróik csak 24 óra

Fiume-Venezia: hetenként 3-6 gyors-hajóösszeköttetés.

Fiume-Ancona: hetenként 2-3 gyors-hajóösszeköttetés.

Fiume-Ravenna: hetenként egy járat oda és vissza.

Ezen gőzösök közvetlen csatlakozásban közlekednek a Budapest felől érkező és Budapestre induló gyorsvonatokkal, melyek a hajóállomásig és onnan közlekednek, ugyancsak Veneziában és Anconában az olasz vonatokkal csatlakoznak. Róma, Nápoly, Bari, Brindisi, Bologna, Firenze, Milano felé stb.

Fiume-Corfú-Patras kétszer havonként.

A gözhajók modern kényelemmel, hálófülkékkel, kitűnő étteremmel és a kényelmes és kellemes utazás minden kellékével vannak felszerelve.

Bővebb felvilágosítást nyújt az igazgatóság és a m. kir. államvasutak városi menetjegyirodája.

Ügyes varrónőt

sürgösen keresünk. Viale Deák 10. sz. IV. emelet, 7. ajtó.

Fiumei első magyar rizshántoló- és rizskeményítőgyár részv. - társaság.

FIUME.

Különlegesség

FÉNYKEMÉNYÍTŐ

táblácskákban.

VÉDJEGY.

A vegyi tisztaságot a gyár kezkeskedik.

Hattyu gözmosóda

Fiume, Via Acquedotto 2 sz. (Kucich ház) és a Via Goldoniban (a Dubravčić házbán). Vállalatát a mai kor igényeinek megfelelően, vegytisztító üzemmel kibővítette, melyre a közönség szives figyelmét felhívja. Gyors kiszolgálás. Telefon 9-88. Tisztelettel

Bredár Lajos.

Mindenszentek alkalmából friss- és művirágokból,

valamint babérból való koszorúk készítettnek, olcsó árakon a

Senekovitsch F.

nagy virágüzletében, Viale Deák (Kapucinus ház, telefon 4-40).

ADRIA szálloda és étterem

Adamich - utca

Tulajdonos: DE NEGRI TRANQUILLO

Kedvelt találkozóhely

A városcentrumában, a hajóállomások közelében villamos vasuti megállóhely. Pompás kilátás a tengerre. Kényelmes és elegáns szobák, fürdők villanyvilágítás, mérsékelt, árak.

Kitűnő német és olasz konyha.

A legjobb dalmát és házi borok, állandóan friss sör.

33 óceánjáró

33 óceánjáró

Austro Americana - Trieszt.

Rendes személy- és áru forgalom, Észak- és Dél-Amerika, Görögország, Olaszország, Délafrika és Spanyolország felé.

Közeleli indulások Triesztből:

Személyszállítás Buenos-Ayresbe:

Spalato v. Gravosa, Nápoly Barcellona, Las Palmas, Rio de Janeiro, Santos és Montevideo érintésével

az Alice kettősésavaru gőzössel okt. 9-én. Spalato v. Gravosa, Patrasz, Almeida, Las Palmas, Rio de Janeiro, Santos és Montevideo érintésével

az Eugenia vagy más gőzössel okt. 16-án. Spalato v. Gravosa, Nápoly, Barcellona, Las Palmas és Rio de Janeiro érintésével okt. 30-án.

Személyszállítás Newyorkba

Patrasz, Palermo, Algir Almeida érintésével az Oceánia gőzössel okt. 25-én.

Közelebbi felvilágosításokkal az igazgatóság Triesztben, Via Molino piccolo 2, szolgál.

A kinek eladó **használt butor** van vagy **olcsón akar butort** venni (részletfizetésre is) forduljon bizalommal

HERSKOVITS S. butorkerekedőhöz

Via G. Parini 6. szám.

Telefon 12-08 szám.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYOGYSZERUÁRA

a városi torony mellett

Ajánlja magát minden orvosi rendelés a-zonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszerpanok, az összes ásványvíz, toalettcikk és szépitőeszközök stb. sfb.

Mindennemű írásmunkák (fogalmazás, másolás, cimirás, stb.) otthoni elvégzését lelkiismeretes gyors és csinos kivitelben vállalom. Cim e lap kiadóhivatalában.

Nyomatott a „POLINNA“ Fiumei Kereskedelmi Nyomdában (Telefon száma 400).